

Arbitražna pravila UNCITRAL (spremenjena 2010)*

Peter Rižnik, dr. Jernej Sekolec

Prevod v slovenski jezik sta pripravila:**

Peter Rižnik, strokovni sodelavec Stalne arbitraže pri GZS (urednik) in dr. Jernej Sekolec, član predsedstva Stalne arbitraže pri GZS

© Gospodarska zbornica Slovenije (2013), Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije
www.sloarbitration.eu

V letu 2010 je Komisija Združenih narodov za mednarodno gospodarsko pravo (UNCITRAL) sprejela prenovljena Arbitražna pravila UNCITRAL. Nova pravila v primerjavi z izvorno različico iz leta 1976 vsebujejo vrsto novosti in upoštevajo sodobne trende arbitražnega reševanja sporov. Tako denimo urejajo arbitražne postopke, v katerih je na strani tožnika ali toženca udeleženi več strank, bistvene novosti pa so tudi možnost kasnejše pridružitve strank v postopku in določbe o odgovornosti arbitrov. Nova pravila bodo nedvomno vplivala tudi na učinkovitost arbitražnih postopkov, saj med drugim upoštevajo sodobne načine komunikacije, kar je pomembno predvsem pri vročanju obvestil.

Arbitražna pravila UNCITRAL 2010 celovito urejajo vodenje arbitražnih postopkov v primerih, ko se stranke ne odločijo za pravila določene arbitražne institucije. Vendar pa je pri dogovoru za njihovo uporabo potrebna previdnost – UNCITRAL namreč ni arbitražna institucija in ne opravlja nikakršnih storitev v zvezi z arbitražnimi postopki. Stranke, ki se dogovorijo za *ad hoc* arbitražo po pravilih UNCITRAL 2010 brez sodelovanja arbitražne institucije, morajo tako same poskrbeti za opravljanje administrativnih storitev in vodenje postopka, saj v takem primeru ni institucije, ki bi skrbelo za nemoten in učinkovit potek ter nadzor nad stroškipostopka.

Ena od glavnih prednosti arbitražnega reševanja sporov je možnost strank, da arbitražni postopek prilagodijo svojim potrebam. Tako se stranke lahko dogovorijo tudi, po katerih pravilih želijo reševati spor. Zato Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije strankam, poleg reševanja sporov po svojih institucionalnih arbitražnih pravilih, nudi tudi celovito administriranje *ad hoc* arbitražnih postopkov v skladu z arbitražnimi pravili UNCITRAL. Stalna arbitraža pri tem opravlja vse potrebne administrativne storitve (za stranke organizira prostore za obravnave, storitve tolmačenja, zapisnika, storitve v zvezi z denarnimi predujmi itd.) ter nastopa v vlogi organa za imenovanje arbitrov.

Z namenom, da bi strankam tudi v bodoče ponudili široko paleto učinkovitih in sodobnih storitev reševanja sporov, smo na Stalni arbitraži pričujoči prevod arbitražnih pravil UNCITRAL 2010 pripravili v sklopu celovite revizije pravilnikov Stalne arbitraže, ki bo poleg:

- ♦ *novih arbitražnih pravil Stalne arbitraže pri GZS* (izid v letu 2013) obsegala tudi
- ♦ *nov Pravilnik Stalne arbitraže pri GZS o vodenju postopkov v skladu z arbitražnimi pravili UNCITRAL 2010* (izid v letu 2013). Ker se bo novi pravilnik neposredno skliceval na določbe pravil UNCITRAL 2010, ima pričujoči prevod za vse uporabnike arbitraže v Sloveniji (tudi) poseben praktičen pomen.

Stalna arbitraža pri GZS strankam, poleg reševanja sporov po svojih institucionalnih arbitražnih pravilih, nudi tudi celovito administriranje *ad hoc* arbitražnih postopkov v skladu z arbitražnimi pravili UNCITRAL

* V angleškem izvorniku: UNCITRAL Arbitration Rules (as revised in 2010). Angleško besedilo dostopno na <http://www.uncitral.org>.

** Avtorja se za dragoceno pomoč pri pripravi prevoda zahvaljujeta doc. dr. Ani Vlahek s Pravne fakultete Univerze v Ljubljani.

Arbitražna pravila UNCITRAL

(spremenjena 2010)

1. oddelek: Uvodne določbe

Obvestila in računanje rokov

Področje uporabe

2. člen

1. člen

1. Če se stranke sporazumejo, da bodo spore v zvezi z določenim pogodbenim ali nepogodbenim pravnim razmerjem predložile arbitraži v skladu z arbitražnimi pravili UNCITRAL, se bodo ti spori reševali v skladu s temi pravili, upoštevaje tiste spremembe, o katerih so se stranke sporazumele.

2. Če so stranke sklenile arbitražni sporazum po 15. avgustu 2010, se šteje, da so se sklicevale na pravila v veljavi na dan začetka arbitražnega postopka, razen če so se dogovorile za uporabo določene različice pravil. Ta domneva ne velja, če je bil arbitražni sporazum sklenjen po 15. avgustu 2010 s sprejemom ponudbe dane pred tem datumom.

3. Arbitražni postopek urejajo ta pravila, vendar se v primeru, ko je katero izmed njih v nasprotju z določbo prava, ki velja za arbitražo in ki je stranke z dogovorom ne bi mogle spremeniti, uporabi tista določba prava, ki velja za arbitražo.

1. Obvestila, vključno z notifikacijami, sporočili ali predlogi, se lahko posredujejo s katerimkoli načinom komunikacije, ki zagotavlja ali omogoča potrdilo o prenosu.

2. Če je naslov za vročanje posebej za ta namen določila stranka oziroma ga je odobril arbitražni senat, se vsa obvestila vročajo stranki na ta naslov. Tako dostavljena obvestila se štejejo za vročena. Vročitev na elektronski način, kot na primer po telefaksu ali elektronski pošti, je lahko opravljena le na naslov, ki je bil določen oziroma odobren.

3. Če take določitve ali odobritve ni, se obvestilo šteje za vročeno, če je bilo:

(a) dejansko izročeno naslovníku; ali

(b) izročeno na kraju poslovanja, običajnem prebivališču ali poštnem naslovu naslovníka.

4. Če tudi po razumnih poizvedbah vročitve ni mogoče opraviti na način, ki je določen v drugem ali tretjem odstavku tega člena, se obvestilo šteje za prejeto, če je bilo poslano na naslovníkov zadnji znani kraj poslovanja, običajno prebivališče ali poštni naslov s priporočnim pismom ali na kakršenkoli drug način, ki zagotavlja potrdilo o vročitvi ali poskusu vročitve.

5. Obvestilo se šteje za prejeto na dan, ko je vročeno na način, ki je določen v drugem, tretjem ali četrtem odstavku tega člena, oziroma ko je bil opravljen poskus

vročitve v skladu s četrtem odstavkom tega člena. Obvestilo, poslano na elektronski način, se šteje za prejeto na dan, ko je bilo poslano, razen obvestilo o arbitraži, ki se šteje za prejeto na dan, ko prispe v naslovnikov elektronski poštni predal.

6. Pri računanju rokov po teh pravilih prične rok teči naslednji dan po dnevu prejema obvestila. Če je v kraju prebivališča ali kraju poslovanja naslovnika zadnji dan roka uradni praznik ali dela prost dan, se rok podaljša do prvega naslednjega delovnega dne. Uradni prazniki ali dela prosti dnevi med tekom roka se vštevajo v rok.

Obvestilo o arbitraži

3. člen

1. Stranka ali stranke, ki sprožijo arbitražni postopek (v nadaljevanju »tožnik«), mora nasprotni stranki ali strankam (v nadaljevanju »toženec«) poslati obvestilo o arbitraži.

2. Šteje se, da se je arbitražni postopek začel na dan, ko je toženec prejel obvestilo o arbitraži.

3. Obvestilo o arbitraži mora vsebovati:

- a) zahtevo, da se spor predloži arbitraži;
- b) imena in kontaktne podatke strank;
- c) navedbo arbitražnega sporazuma, na katerega se stranka sklicuje;
- d) sklicevanje na pogodbo ali drugi pravni akt, iz katerega spor izvira oziroma ki je s sporom povezan, v odsotnosti take pogodbe ali akta pa kratek opis razmerja;
- e) kratek opis tožbenega zahtevka in, če je mogoče, tudi označitev relevantnega zneska;
- f) zahtevano pravno varstvo;
- g) predlog glede števila arbitrov, jezika in sedeža arbitraže, če se stranke niso o tem poprej sporazumele.

4. Obvestilo o arbitraži lahko vključuje tudi:

- a) predlog za določitev organa za imenovanje po prvem odstavku 6. člena;
- b) predlog za imenovanje arbitra posameznika po prvem odstavku 8. člena;
- c) obvestilo o imenovanju arbitra po 9. ali 10. členu.

5. Morebitna nesoglasja glede zadostnosti obvestila o arbitraži ne ovirajo oblikovanja arbitražnega senata, ki mora o teh nesoglasjih dokončno odločiti.

Odgovor na obvestilo o arbitraži

4. člen

1. Toženec mora tožniku v 30 dneh od prejema obvestila o arbitraži poslati odgovor na obvestilo o arbitraži, ki mora vsebovati:

- a) ime in kontaktne podatke vsakega od tožencev;
- b) odgovor na navedbe, vsebovane v obvestilu o arbitraži v skladu s točkami (c) do (g) tretjega odstavka 3. člena.

2. Odgovor na obvestilo o arbitraži lahko vsebuje tudi:

- (a) morebitni ugovor, da po teh pravilih oblikovan arbitražni senat nima pristojnosti;
- (b) predlog za določitev organa za imenovanje po prvem odstavku 6. člena;
- (c) predlog za imenovanje arbitra posameznika po prvem odstavku 8. člena;
- (d) obvestilo o imenovanju arbitra po 9. ali 10. členu;
- (e) kratek opis morebitnih nasprotnih zahtevkov ali zahtevkov zaradi pobotanja, ki vključuje navedbo morebitnih relevantnih zneskov in zahtevano pravno varstvo;

(f) obvestilo o arbitraži v skladu s 3. členom, če toženec poda tožbeni zahtevek zoper stranko arbitražnega sporazuma, ki ni tožnik.

3. Morebitna nesoglasja glede tožnikove opustitve poslata odgovor na obvestilo o arbitraži ali glede nepopolnosti ali prepozna odgovora na obvestilo o arbitraži ne ovirajo oblikovanja arbitražnega senata, ki mora o teh nesoglasjih dokončno odločiti.

Zastopanje in pomoč

5. člen

Vsaka stranka si lahko sama izbere svoje zastopnike ali pomočnike. Imena in naslovi teh oseb morajo biti sporočeni vsem strankam in arbitražnemu senatu. V tem sporočilu mora biti navedeno, ali gre za imenovanje zastopnika ali pomočnika. Arbitražni senat lahko kadarkoli na lastno pobudo ali na zahtevo katerekoli od strank zahteva dokaz o zastopnikovem pooblastilu v obliki, ki jo določi arbitražni senat.

Organi za določitev in imenovanje

6. člen

1. Razen, če so se stranke predhodno dogovorile o izbiri organa za imenovanje, lahko stranka kadarkoli predlaga ime ali imena ene ali več institucij ali oseb, vključno z generalnim sekretarjem Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu (v nadaljevanju: »PCA«), od katerih bo ena opravljala funkcijo organa za imenovanje.

2. Če se vse stranke ne sporazumejo o izbiri organa za imenovanje v roku 30 dni od dneva, ko so predlog iz prvega odstavka tega člena prejele vse ostale stranke, lahko vsaka stranka zahteva, da organ za imenovanje določi generalni sekretar PCA.

3. V kolikor ta pravila določajo rok, v katerem mora stranka predložiti zadevo organu za imenovanje in se stranke o organu za imenovanje niso sporazumele oziroma ta ni bil določen, rok preneha teči na dan, ko stranka sproži postopek za sporazumevanje o organu

za imenovanje ali za njegovo določitev, in ponovno steče na dan takega sporazuma ali določitve.

4. Če organ za imenovanje noče izvesti imenovanja ali če v 30 dneh po prejemu strankine zahteve po imenovanju ne imenuje arbitra, ne ukrepa v kateremkoli drugem roku, ki ga določajo ta pravila, ali ne odloči o izločitvi arbitra v razumnem roku po prejemu strankine zahteve za izločitev, lahko katerekoli stranka zahteva, da generalni sekretar PCA določi nadomestni organ za imenovanje, razen v primerih iz četrtega odstavka 41. člena.

5. Pri izvrševanju svojih funkcij po teh pravilih lahko organ za imenovanje in generalni sekretar PCA od katerekoli stranke in arbitrov zahtevata informacije, ki jih štejeta za potrebne, in morata dati strankam in, če je to ustrezno, arbitrom možnost, da predstavijo svoja stališča na kakršenkoli način, ki ga štejeta za primernega. Vsa taka sporočila, ki jih prejmeta ali pošljeta organ za imenovanje in generalni sekretar PCA, mora pošiljatelj poslati tudi vsem ostalim strankam.

6. Ko stranka od organa za imenovanje zahteva, da ta imenuje arbitra v skladu z 8., 9., 10. ali 14. členom, mora ta stranka poslati organu za imenovanje izvode obvestila o arbitraži in odgovor na obvestilo o arbitraži, če ta obstaja.

7. Organ za imenovanje mora upoštevati tiste kriterije, za katere je verjetno, da bodo zagotovili imenovanje neodvisnega in nepristranskega arbitra, poleg tega pa mora upoštevati, da je priporočljivo imenovati arbitra, ki ima drugo državljanstvo kot stranke.

2. oddelek: Sestava arbitražnega senata¹

Število arbitrov

7. člen

1. Če se stranke niso prej sporazumele o številu arbitrov in če se v 30 dneh po tem, ko je toženec prejel

¹ V tem prevodu uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

obvestilo o arbitraži, niso sporazumele, da bo v sporu odločal arbiter posameznik, je treba imenovati tri arbitre.

2. Če nobena od ostalih strank v roku iz prvega odstavka tega člena ni odgovorila na strankin predlog za imenovanje arbitra posameznika in če ta stranka oziroma stranke niso imenovale drugega arbitra v skladu z 9. ali 10. členom, lahko organ za imenovanje ne glede na določbo prvega odstavka tega člena na zahtevo stranke imenuje arbitra posameznika v skladu s postopkom iz drugega odstavka 8. člena, če ugotovi, da je to glede na okoliščine primera primerneje.

Imenovanje arbitrov (členi 8 do 10)

8. člen

1. Če so se stranke sporazumele za imenovanje arbitra posameznika, pa se v 30 dneh od dneva, ko so vse ostale stranke prejele predlog za imenovanje arbitra posameznika, ne sporazumejo o njegovi osebi, arbiter posameznika na zahtevo stranke imenuje organ za imenovanje.

2. Organ za imenovanje mora imenovati arbitra posameznika, kakor hitro je mogoče. Pri imenovanju organ za imenovanje uporabi naslednji postopek s seznamom, razen če se stranke sporazumejo, da se postopek s seznamom ne uporabi, ali če organ za imenovanje po svoji presoji odloči, da postopek s seznamom ni prikladen za konkretni primer:

- a) organ za imenovanje pošlje vsaki od strank istovetni seznam z vsaj tremi imeni;
- b) v 15 dneh od prejema tega seznama lahko vsaka stranka vrne organu za imenovanje seznam, s katerega je odstranila ime ali imena, glede katerih ima ugovore, in navedla preostala imena s seznama v takem vrstnem redu, kot jim stranka daje prednost;
- c) po izteku zgoraj navedenega roka organ za imenovanje izbere arbitra posameznika med imeni, ki so bila odobrena v vrnjenih seznamih, in sicer

po prednostnem vrstnem redu, ki so ga stranke navedle;

d) če iz kakršnegakoli razloga ni mogoče izvesti imenovanja v skladu s tem postopkom, lahko organ za imenovanje imenuje arbitra posameznika po svoji prosti presoji.

9. člen

1. Če je treba imenovati tri arbitre, imenuje vsaka stranka enega. Tako imenovana arbitra izbereta tretjega arbitra, ki v arbitražnem senatu nastopa kot predsedujoči arbiter.

2. Če druga stranka v 30 dneh po prejemu obvestila o imenovanju arbitra ne obvesti prve stranke o imenovanju svojega arbitra, lahko prva stranka od organa za imenovanje zahteva, da imenuje drugega arbitra.

3. Če se arbitra v 30 dneh po imenovanju drugega arbitra ne sporazumeta o izbiri predsedujočega arbitra, ga imenuje organ za imenovanje na enak način, kot bi imenoval arbitra posameznika v skladu z 8. členom.

10. člen

1. Če je treba imenovati tri arbitre in je na strani tožnika ali toženca več strank, morajo za namene prvega odstavka 9. člena te stranke arbitra imenovati skupno kot tožnik ali toženec, razen če so se stranke dogovorile za drugačen način imenovanja arbitrov.

2. Če so se stranke dogovorile, da arbitražni senat ne bo sestavljen iz arbitra posameznika ali treh arbitrov, je treba arbitre imenovati tako, kot so se dogovorile stranke.

3. V primeru neuspešnega oblikovanja arbitražnega senata po teh pravilih ga na zahtevo katerekoli stranke oblikuje organ za imenovanje, pri tem pa lahko prekliče vsa morebitna predhodna imenovanja in imenuje ali ponovno imenuje kateregakoli izmed arbitrov in določi enega od njih kot predsedujočega arbitra.

Arbitrova dolžnost razkritja in izločitev arbitrov (členi 11 do 13)

11. člen

Komur je ponujeno, da bi bil arbiter, mora razkriti vse okoliščine, ki bi lahko vzbujale utemeljen dvom o njegovi neodvisnosti in nepristranskosti. Arbiter mora od imenovanja dalje in ves čas arbitražnega postopka vse take okoliščine brez odlašanja razkriti strankam in drugim arbitrom, razen če jih je z njimi seznanil že prej.

12. člen

1. Izločitev kateregakoli arbitra se lahko zahteva, če obstajajo okoliščine, ki vzbujajo utemeljen dvom o njegovi neodvisnosti in nepristranskosti.

2. Stranka lahko zahteva izločitev arbitra, ki ga je imenovala, le zaradi razlogov, za katere je izvedela po imenovanju.

3. Kadar arbiter ne opravlja svojih dolžnosti ali mu to preprečujejo pravni ali dejanski razlogi, se uporabi postopek za izločitev arbitra, določen v 13. členu.

13. člen

1. Stranka, ki namerava zahtevati izločitev arbitra, mora poslati obvestilo o svoji zahtevi v 15 dneh po tem, ko je bila obveščena o imenovanju arbitra, katerega izločitev zahteva, oziroma v 15 dneh po tem, ko je izvedela za okoliščine, navedene v 11. in 12. členu.

2. O zahtevi za izločitev je treba obvestiti vse ostale stranke, arbitra, katerega izločitev se zahteva, in druge arbitre. Obvestilo o zahtevi za izločitev mora vsebovati razloge, zaradi katerih se izločitev zahteva.

3. Ko ena od strank zahteva izločitev arbitra, se lahko vse ostale stranke z izločitvijo strinjajo. Po zahtevi za izločitev lahko arbiter tudi odstopi s svojega položaja. V nobenem primeru to ne pomeni priznanja utemeljenosti razlogov, zaradi katerih se izločitev zahteva.

4. Če se v 15 dneh od zahteve za izločitev vse stranke ne sporazumejo o izločitvi, ali arbiter, katerega izločitev se zahteva, ne odstopi, se lahko stranka, ki zahteva

izločitev, odloči, da bo pri svoji zahtevi vztrajala. V tem primeru mora v 30 dneh od zahteve za izločitev od organa za imenovanje zahtevati odločitev o izločitvi.

Zamenjava arbitra

14. člen

1. Ko je potrebno med arbitražnim postopkom zamenjati arbitra, je treba ob upoštevanju drugega odstavka tega člena imenovati ali izbrati nadomestnega arbitra po postopku iz členov 8 do 11, ki se je uporabil za imenovanje ali izbor nadomeščene arbitra. Ta postopek se uporabi tudi, če med postopkom imenovanja arbitra, ki se nadomešča, stranka ni izvršila svoje pravice imenovanja oziroma sodelovanja pri imenovanju.

2. Če na zahtevo stranke organ za imenovanje ugotovi, da bi bilo glede na izjemne okoliščine primera prikrajšanje stranke za pravico imenovanja nadomestnega arbitra utemeljeno, lahko po tem, ko je dal strankam in preostalim arbitrom priložnost, da predstavijo svoja stališča: (a) imenuje nadomestnega arbitra; ali (b) po končanju obravnave pooblasti preostale arbitre, da nadaljujejo z arbitražnim postopkom in sprejmejo kakršnokoli odločitev ali arbitražno odločbo.

Ponovitev obravnave ob zamenjavi arbitra

15. člen

Če je bil zamenjan arbiter, se postopek nadaljuje v fazi, v kateri je arbiter, ki je bil zamenjan, prenehal opravljati svoje funkcije, razen če arbitražni senat odloči drugače.

Izključitev odgovornosti

16. člen

Stranke se v največjem obsegu, ki ga dovoljuje pravo, ki velja za arbitražo, odpovedujejo vsem zahtevkom zoper arbitre, organ za imenovanje in vse osebe, ki jih imenuje arbitražni senat, ki bi temeljili na kakršnemkoli

dejanju ali opustitvi v zvezi z arbitražnim postopkom, razen v primerih naklepnih protipravnih ravnanj.

3. oddelek: Arbitražni postopek

Splošne določbe

17. člen

1. Ob upoštevanju določb teh pravil lahko arbitražni senat vodi postopek tako, kot šteje za primerno, pri tem pa mora stranke obravnavati enako in dati vsaki od njih v primerni fazi postopka razumno možnost, da se o zadevi izjavi. Arbitražni senat mora pri izvajanju svoje diskrecijske pravice voditi postopek tako, da se izogne nepotrebni zamudi in stroškom in zagotovi pravičen in učinkovit postopek rešitve spora.

2. Po oblikovanju arbitražnega senata in po pozivu strankam, naj predstavijo svoja stališča, mora arbitražni senat takoj, ko je to izvedljivo, določiti začasen časovni načrt arbitražnega postopka. Arbitražni senat lahko kadarkoli po tem, ko je pozval stranke, naj predstavijo svoja stališča, podaljša ali skrajša katerikoli rok, ki ga predpisujejo ta pravila, oziroma so se zanj dogovorile stranke.

3. Če v ustrezni fazi postopka katerakoli stranka tako zahteva, mora arbitražni senat opraviti obravnavo, na kateri se izvede dokazovanje z zaslišanjem prič ali izvedencev ali ustno navajanje razlogov. Če nobena stranka tega ne zahteva, arbitražni senat odloči, ali bo opravil tako obravnavo ali pa bo vodil postopek na podlagi dokumentov in drugega gradiva.

4. Vsa sporočila posamezne stranke mora ta stranka posredovati vsem ostalim strankam. Taka sporočila mora stranka posredovati ob istem času, razen če arbitražni senat dovoli drugače, če mu to dopušča pravo, ki velja za arbitražo.

5. Arbitražni senat lahko na zahtevo katerekoli stranke dovoli, da se postopku kot stranka pridruži ena ali več tretjih oseb, pod pogojem, da so te osebe stranke

arbitražnega sporazuma, razen če arbitražni senat po tem, ko je vsem strankam, vključno z osebo ali osebami, ki naj bi se postopku pridružile, dal možnost, da se o zadevi izjavijo, odloči, da pridružitve ni dopustna zaradi kršitve interesov katerekoli od teh strank. Arbitražni senat lahko izda eno ali več odločb, ki zadevajo vse tako udeležene stranke.

Sedež arbitraže

18. člen

1. Če se stranke niso predhodno sporazumele o sedežu arbitraže, določi sedež arbitraže arbitražni senat, upošteva okoliščine arbitraže. Šteje se, da je arbitražna odločba izdana na sedežu arbitraže.

2. Arbitražni senat se lahko sestane na kateremkoli kraju, ki ga šteje za primerne za posvetovanja. Arbitražni senat se lahko sestane tudi na kateremkoli kraju, ki ga šteje za primerne za drug namen, tudi zaradi obravnave, razen če so se stranke drugače dogovorile.

Jezik

19. člen

1. Upošteva sporazum strank mora arbitražni senat takoj po svojem imenovanju določiti jezik ali jezike, ki se bodo uporabljali v postopku. Ta odločitev se nanaša na tožbo, odgovor na tožbo in vse druge pisne izjave in tudi na jezik ali jezike, ki se uporabljajo pri ustnih obravnava, če se take obravnave opravijo.

2. Arbitražni senat lahko odloči, da mora biti katerekoli dokumentu, ki je priložen tožbi ali odgovoru na tožbo ali katerekoli dopolnilnemu dokumentu ali dokazilu, ki se predloži med postopkom, priložen prevod v jezik ali jezike, za katere so se sporazumele stranke ali jih je določil arbitražni senat.

Tožba

20. člen

1. Tožnik mora v roku, ki ga določi arbitražni senat, dostaviti tožencu in vsakemu od arbitrov tožbo v pisni obliki. Tožnik se lahko odloči, naj njegovo obvestilo o arbitraži po 3. členu velja kot tožba, pod pogojem, da izpolnjuje zahteve drugega do četrtega odstavka tega člena.

2. Tožba mora vsebovati:

- (a) imena in kontaktne podatke strank;
- (b) dejstva, na katera se tožba opira;
- (c) sporna vprašanja;
- (d) zahtevano pravno varstvo;
- (e) pravno podlago ali razloge, na katere se tožba opira.

3. Tožbi morajo biti priložene vse pogodbe ali drugi pravni akti, iz katerih spor izvira oziroma so s sporom povezani, in arbitražni sporazum.

4. Kolikor je to mogoče morajo biti tožbi priloženi vsi dokumenti in drugi dokazi, na katere se sklicuje tožnik, ali pa se mora tožba nanje sklicevati.

Odgovor na tožbo

21. člen

1. Toženec mora dostaviti tožniku in vsakemu od arbitrov odgovor na tožbo v pisni obliki v roku, ki ga določi arbitražni senat. Toženec se lahko odloči, da naj njegov odgovor na obvestilo o arbitraži po 4. členu velja kot odgovor na tožbo, pod pogojem, da izpolnjuje zahteve iz drugega odstavka tega člena.

2. V odgovoru na tožbo je treba odgovoriti na navedbe (b) do (e) tožbe (drugi odstavek 20. člena). Kolikor je to mogoče, morajo biti odgovoru na tožbo priloženi vsi dokumenti in drugi dokazi, na katere se

sklicuje toženec, ali pa se mora odgovor na tožbo nanje sklicevati.

3. V svojem odgovoru na tožbo ali tudi kasneje med arbitražnim postopkom, če arbitražni senat ugotovi, da je zamuda glede na okoliščine upravičena, lahko toženec vloži nasprotno tožbo ali uveljavlja zahtevek zaradi pobotanja, pod pogojem, da je arbitražni senat glede tega pristojen.

4. Določbe drugega do četrtega odstavka 20. člena veljajo za nasprotno tožbo, za zahtevek po točki (f) drugega odstavka 4. člena in za uveljavljanje zahtevka zaradi pobotanja.

Sprememba tožbe ali odgovora na tožbo

22. člen

Stranka lahko med arbitražnim postopkom spremeni ali dopolni svojo tožbo ali odgovor na tožbo, vključno z nasprotno tožbo ali zahtevkom zaradi pobotanja, razen če arbitražni senat take spremembe ali dopolnila ne dovoli, ker oceni, da je to neprimerno zaradi zamude pri vložitvi zahteve za spremembo ali dopolnitev ali zaradi kršitve interesov drugih strank ali zaradi drugih okoliščin. Vendar tožbe ali odgovora na tožbo, vključno z nasprotno tožbo ali zahtevkom zaradi pobotanja, ni dopustno spremeniti ali dopolniti tako, da za spremenjeno ali dopolnjeno tožbo ali odgovor na tožbo arbitražni senat ne bi bil pristojen.

Ugovori glede pristojnosti arbitraže

23. člen

1. Arbitražni senat je pristojen odločiti o svoji pristojnosti, vključno z vsemi ugovori, ki se nanašajo na obstoj ali veljavnost arbitražnega sporazuma. Za ta namen se arbitražna klavzula, ki tvori del pogodbe, šteje za sporazum, ki je neodvisen od drugih pogodbenih določil. Če arbitražni senat odloči, da je pogodba nična, to samo po sebi ne pomeni, da je arbitražna klavzula neveljavna.

2. Ugovor o nepristojnosti arbitraže mora stranka podati najkasneje v odgovoru na tožbo oziroma v primeru nasprotne tožbe ali zahtevka zaradi pobotanja v odgovoru na nasprotno tožbo ali zahtevek zaradi pobotanja. Dejstvo, da je stranka imenovala arbitra ali sodelovala v postopku njegovega imenovanja, ne vpliva na njeno pravico do ugovora. Ugovor, da arbitražni senat prekoračuje meje svoje pristojnosti, mora stranka podati takoj, ko arbitražni senat izvede dejanje, za katerega stranka meni, da predstavlja prekoračitev. Arbitražni senat lahko v obeh primerih dovoli ugovor kasneje v postopku, če meni, da je zamuda stranke upravičena.

3. Arbitražni senat lahko odloči o ugovoru iz drugega odstavka tega člena v posebnem sklepu ali v arbitražni odločbi o vsebini spora. Arbitražni senat lahko nadaljuje z arbitražnim postopkom in izda odločbo ne glede na to, ali pred sodiščem teče postopek izpodbijanja pristojnosti.

Nadaljnje pisne izjave

24. člen

Arbitražni senat odloči, katere nadaljnje pisne izjave poleg tožbe in odgovora na tožbo so stranke dolžne predložiti ali jih lahko predložijo, in določi roke za njihovo predložitev.

Roki

25. člen

Roki, ki jih arbitražni senat določi za dostavitev pisnih izjav (vključno s tožbo in odgovorom na tožbo), ne bi smeli presežati 45 dni. Vendar lahko arbitražni senat roke podaljša, če oceni, da je to upravičeno.

Začasni ukrepi

26. člen

1. Arbitražni senat lahko na zahtevo stranke sprejme začasne ukrepe.

2. Začasni ukrep je kakršenkoli začasni ukrep, s katerim kadarkoli pred izdajo odločbe, s katero je dokončno odločeno o sporu, arbitražni senat na primer naloži stranki, da:

(a) do odločitve o sporu ohrani ali ponovno vzpostavi dosedanje stanje;

(b) opravi dejanja, ki lahko preprečijo, oziroma se vzdrži dejanj, ki lahko povzročijo (i) takojšnjo ali neposredno grozečo škodo ali (ii) vplivajo na sam arbitražni postopek;

(c) zagotovi sredstva za zavarovanje premoženja, iz katerega bi se lahko izvršila naknadna arbitražna odločba; ali

(d) zavaruje dokaze, ki bi lahko bili relevantni in pomembni za razrešitev spora.

3. Stranka, ki zahteva začasni ukrep po točkah (a) do (c) drugega odstavka tega člena, mora arbitražnemu senatu izkazati:

(a) da obstaja verjetnost nastanka škode, ki je ne bi bilo mogoče ustrezno nadomestiti s prisoditvijo odškodnine, če ukrep ne bo izdan, in da taka škoda bistveno presega škodo, ki utegne nastati stranki, zoper katero je ukrep usmerjen, če bo ukrep izdan; in

(b) da obstaja razumna verjetnost, da bo stranka, ki zahteva začasni ukrep, uspela s svojim zahtevkom. Odločitev o tej možnosti ne vpliva na diskrecijo arbitražnega senata pri kakršnemkoli naknadnem odločanju.

4. V zvezi z zahtevo za začasni ukrep na podlagi točke (d) drugega odstavka tega člena se zahteve iz točk (a) in (b) tretjega odstavka tega člena uporabijo samo v taki meri, ki jo arbitražni senat šteje za primerno.

5. Arbitražni senat lahko spremeni, zadrži ali prekliče začasni ukrep, ki ga je izdal, na zahtevo katerekoli stranke, v izjemnih okoliščinah ter po predhodnem obvestilu strankam pa tudi na lastno pobudo.

6. Arbitražni senat lahko od stranke, ki zahteva začasni ukrep, zahteva, da zagotovi ustrezno varščino v zvezi s tem ukrepom.

7. Arbitražni senat lahko od katerekoli stranke zahteva, naj nemudoma razkrije vse bistvene spremembe okoliščin, na podlagi katerih je bil začasni ukrep zahtevan ali izdan.

8. Stranka, ki zahteva začasni ukrep, odgovarja za stroške in škodo, ki jo ukrep povzroči katerikoli stranki, če arbitražni senat pozneje ugotovi, da v takratnih okoliščinah ukrep ne bi smel biti izdan. Arbitražni senat lahko naloži povrnitev takih stroškov ali škode kadarkoli med postopkom.

9. Zahteva za začasni ukrep, ki jo katerakoli stranka naslovi na pravosodni organ, ni nezdržljiva z arbitražnim sporazumom oziroma ne predstavlja odpovedi arbitražnemu sporazumu.

Dokazovanje

27. člen

1. Vsaka stranka mora dokazati dejstva, na katera opira tožbo ali odgovor na tožbo.

2. Priča ali izvedenec, ki ga privedejo stranke, da priča oziroma poda svoje mnenje o kateremkoli dejanskem ali strokovnem vprašanju, je lahko vsaka oseba, ne glede na to, ali gre za osebo, ki je stranka v postopku ali je povezana s stranko v postopku. Izjave prič in izvedencev, se lahko predložijo podpisane v pisni obliki, razen, če arbitražni senat odredi drugače.

3. Arbitražni senat lahko kadarkoli med arbitražnim postopkom zahteva od strank, da v roku, ki ga določi arbitražni senat, predložijo dokumente, predmete ali druge dokaze.

4. Arbitražni senat mora odločiti o dopustnosti, relevantnosti, pomembnosti in dokazni moči vsakega dokaza.

Obravnave

28. člen

1. V primeru ustne obravnave mora arbitražni senat dovolj zgodaj obvestiti stranke o datumu, času in kraju obravnave.

2. Priče in izvedenci, so lahko zaslišane na način in pod pogoji, ki jih določi arbitražni senat.

3. Obravnava ni javna, razen če se stranke sporazumejo drugače. Arbitražni senat lahko zahteva, da priče ali izvedenci med dajanjem izjav drugih takih prič niso prisotni; od priče ali izvedenca, ki je stranka v postopku, se načeloma ne zahteva, naj se umakne.

4. Arbitražni senat lahko odredi zaslišanje prič ali izvedencev z uporabo telekomunikacijskih sredstev, ki ne zahtevajo njihove fizične prisotnosti na obravnavi (kot denimo z videokonferenco).

Izvedenci, ki jih imenuje arbitražni senat

29. člen

1. Po posvetovanju s strankami lahko arbitražni senat imenuje enega ali več neodvisnih izvedencev, ki naj mu pisno poročajo o vprašanih, ki jih arbitražni senat določi. Naloge izvedenca, ki jih je določil arbitražni senat, je treba sporočiti strankam.

2. Izvedenec mora načeloma pred sprejemom svojega imenovanja arbitražnemu senatu in strankam posredovati opis svojih kvalifikacij in izjavo o svoji neodvisnosti in nepristranskosti. V roku, ki ga določi arbitražni senat, morajo stranke arbitražni senat obvestiti, ali uveljavljajo ugovore glede izvedencevih kvalifikacij, neodvisnosti ali nepristranskosti. Arbitražni senat mora brez odlašanja odločiti, ali bo te ugovore sprejel. Po imenovanju izvedenca lahko stranka uveljavlja ugovore glede njegovih ali njenih kvalifikacij,

neodvisnosti in nepristranskosti le zaradi razlogov, za katere je izvedela po imenovanju. Arbitražni senat mora nemudoma odločiti, ali oziroma kako je treba ravnati.

3. Stranke morajo dati izvedencu na voljo vse relevantne informacije ali mu predložiti vse relevantne listine ali blago, ki jih izvedenec zahteva. Spori med stranko in izvedencem glede tega, ali so zahtevane informacije relevantne ali glede njihove predložitve, se predložijo arbitražnemu senatu, da o njih odloči.

4. Ko arbitražni senat prejme izvedenčevo poročilo, ga pošlje strankam, ki morajo imeti možnost pisno izraziti svoje mnenje o njem. Stranka ima pravico pregledati vse listine, na katere je izvedenec oprl svoje poročilo.

5. Na zahtevo vsake stranke se lahko izvedenec, po predložitvi poročila, zasliši na obravnavi, na kateri imajo stranke pravico biti navzoče in postavljati izvedencu vprašanja. Na taki obravnavi lahko vsaka stranka predloži dokazovanje z izvedenci z namenom, da dajo izjave o spornih vprašanjih. Za tak postopek veljajo določbe 28. člena.

Zamuda

30. člen

1. Če v roku, ki ga določajo ta pravila ali ga je določil arbitražni senat, brez opravičljivih razlogov:

(a) tožnik ne dostavi tožbe, arbitražni senat izda sklep, da se arbitražni postopek konča, razen če so še preostala vprašanja, o katerih je potrebno odločiti in arbitražni senat to šteje za primerno;

(b) toženec ne dostavi odgovora na obvestilo o arbitraži ali odgovora na tožbo, arbitražni senat odredi, da se postopek nadaljuje, ne da bi zamudo samo po sebi štel za priznanje tožnikovih navedb; določbe te točke se uporabijo tudi za tožnikovo zamudo pri predložitvi odgovora na nasprotno tožbo ali zahtevek zaradi pobotanja.

2. Če stranka, ki je bila pravilno obveščena v skladu s temi pravili, brez opravičljivega razloga ne pride na obravnavo, lahko arbitražni senat postopek nadaljuje.

3. Če stranka, ki je bila pravilno pozvana, da predloži listine, priloge in druga dokazila, tega v določenem roku brez opravičljivega razloga ne stori, lahko arbitražni senat odloči na podlagi razpoložljivih dokazov.

Končanje obravnave

31. člen

1. Arbitražni senat lahko stranke vpraša, ali namerava-j o ponuditi nadaljnje dokaze ali zaslišanje prič ali dati predloge; če ni potrebe za nadaljnje dokazovanje, lahko arbitražni senat razglasi, da je obravnava končana.

2. Arbitražni senat lahko pred izdajo arbitražne odločbe na svojo pobudo ali na predlog stranke sklene, da se obravnava znova nadaljuje, če meni, da je zaradi izjemnih okoliščin to potrebno.

Odpoved pravici do ugovora

32. člen

Če stranka nemudoma ne ugovarja zoper katerokoli kršitev teh pravil ali obveznosti, ki jih nalaga arbitražni sporazum, se šteje, da se je odpovedala pravici podati ta ugovor, razen če dokaže, da je bila njena opustitev upravičena.

4. oddelek: Arbitražna odločba

Odločbe

33. člen

1. Če je arbitražni senat sestavljen iz več kot enega arbitra, arbitražno odločbo ali drugo odločitev sprejme z večino glasov.

2. Če v vprašanih postopka ni mogoče doseči večine glasov, ali če ga v teh vprašanih arbitražni senat za to pooblasti, lahko predsedujoči arbiter odloča sam, vendar pa lahko arbitražni senat tako odločitev spremeni.

Oblika in učinek arbitražne odločbe

34. člen

1. Arbitražni senat lahko sprejema ločene arbitražne odločbe o različnih vprašanih ob različnem času.

2. Vse arbitražne odločbe morajo biti sprejete v pisni obliki in so dokončne ter za stranke zavezujoče. Stranke morajo vse arbitražne odločbe izvršiti brez odlašanja.

3. Arbitražni senat mora navesti razloge, na katerih temelji arbitražna odločba, razen če so se stranke sporazumele, da se odločba ne obrazloži.

4. Arbitri morajo arbitražno odločbo podpisati in navesti datum njenega sprejema in sedež arbitraže. Če je arbitražni senat sestavljen iz več kot enega arbitra in eden od arbitrov arbitražne odločbe ne podpiše, morajo biti v odločbi navedeni razlogi za to.

5. Arbitražna odločba se lahko objavi s soglasjem vseh strank ali, v kolikor stranko k njeni objavi zavezuje zakonska dolžnost, zaradi zaščite ali zahteve zakonite pravice ali v povezavi s pravnim postopkom pred sodiščem ali drugim pristojnim organom.

6. Arbitražni senat mora poslati strankam izvode arbitražne odločbe, ki so jih podpisali arbitri.

Merodajno pravo, odločanje po načelu pravičnosti

35. člen

1. Arbitražni senat mora uporabiti pravna pravila, ki so jih stranke določile za presojo vsebine pravnega razmerja. Če stranke teh pravil niso določile, mora arbitražni senat uporabiti pravo, ki ga šteje za primernega.

2. Arbitražni senat odloča po pravičnosti (kot »amiable compositeur« ali »ex aequo et bono«) samo, če sta ga stranki za to izrecno pooblastili.

3. V vseh primerih mora arbitražni senat odločati v skladu s pogodbo, če obstaja, in upoštevati poslovne običaje, ki veljajo za posel.

Poravnava ali drugi razlogi za končanje postopka

36. člen

1. Če se stranke pred sprejetjem arbitražne odločbe glede spora poravnajo, izda arbitražni senat sklep o končanju arbitražnega postopka, oziroma, če to zahtevajo stranke in se arbitražni senat strinja, zapiše poravnavo v obliki arbitražne odločbe na podlagi dogovora. Take arbitražne odločbe arbitražni senat ni dolžan obrazložiti.

2. Če postane pred sprejetjem arbitražne odločbe nadaljevanje arbitražnega postopka nepotrebno ali nemoogoče zaradi razloga, ki ni omenjen v prvem odstavku tega člena, mora arbitražni senat stranke obvestiti, da namerava izdati sklep o končanju postopka. Arbitražni senat lahko izda tak sklep, razen če so še preostala vprašanja, o katerih je potrebno odločiti in arbitražni senat to šteje za primerno.

3. Arbitražni senat mora strankam poslati izvode sklepa o končanju arbitražnega postopka ali izvode arbitražne odločbe na podlagi dogovora, ki so jo podpisali

arbitri, Za arbitražno odločbo na podlagi dogovora veljajo določbe drugega, četrtega in petega odstavka 34. člena.

Razlaga arbitražne odločbe

37. člen

1. Stranka lahko v 30 dneh po prejemu arbitražne odločbe, s tem da obvesti ostale stranke, od arbitražnega senata zahteva razlago arbitražne odločbe.

2. Razlago je potrebno dati v 45 dneh po prejemu zahteve. Razlaga je del arbitražne odločbe in zanjo veljajo določbe od drugega do šestega odstavka 34. člena.

Popravek arbitražne odločbe

38. člen

1. Stranka lahko v 30 dneh po prejemu arbitražne odločbe, s tem da obvesti ostale stranke, zahteva, da arbitražni senat v arbitražni odločbi popravi računske, pisne ali tipkarske napake in vse podobne napake in opustitve. Če arbitražni senat meni, da je zahteva upravičena, popravi napako v 45 dneh od prejema zahteve.

2. Arbitražni senat lahko v 30 dneh od sporočene arbitražne odločbe, take popravke opravi na lastno pobudo.

3. Taki popravki morajo biti v pisni obliki in so del arbitražne odločbe. Zanje veljajo določbe od drugega do šestega odstavka 34. člena.

Dopolnilna arbitražna odločba

39. člen

1. Stranka lahko v 30 dneh po prejemu sklepa o končanju arbitražnega postopka ali arbitražne odločbe, s tem da obvesti ostale stranke, zahteva, da arbitražni senat izda arbitražno odločbo ali dopolnilno arbitražno odločbo o zahtevkih, ki so bili postavljeni v

arbitražnem postopku, pa o njih arbitražni senat ni odločil.

2. Če arbitražni senat meni, da je zahteva za izdajo arbitražne odločbe ali dopolnilne arbitražne odločbe upravičena, izda ali dopolni arbitražno odločbo v 60 dneh od prejema zahteve. Arbitražni senat lahko ta rok podaljša, če je to potrebno.

3. Za tako arbitražno odločbo ali dopolnilno arbitražno odločbo veljajo določbe od drugega do šestega odstavka 34. člena.

Definicija stroškov

40. člen

1. Arbitražni senat mora odločiti o stroških arbitražnega postopka v končni arbitražni odločbi in, če to šteje za primerno, v drugi odločbi.

2. Izraz »stroški« vključuje zgolj:

(a) nagrade za člane arbitražnega senata, določene za vsakega arbitra posebej, ki jih določi arbitražni senat v skladu z 41. členom;

(b) razumne potne in druge stroške arbitrov;

(c) razumne stroške za izvedensko in drugo pomoč, ki jo je arbitražni senat zahteval;

(d) razumne potne in druge stroške prič v takih zneskih, kot jih je odobril arbitražni senat;

(d) stroške pravnega zastopanja in pomoči in druge stroške v zvezi z arbitražnim postopkom v takih zneskih, ki jih arbitražni senat šteje za razumne;

(f) vse nagrade in stroške organa za imenovanje in tudi nagrade in stroške generalnega sekretarja PCA.

3. V zvezi z razlago, popravkom ali dopolnitvijo arbitražne odločbe po členih 37 do 39 lahko arbitražni senat zahteva samo stroške iz točk (b) do (f) drugega odstavka tega člena in nobenih drugih nagrad.

Nagrade in stroški arbitrov

41. člen

1. Zneski nagrad in stroškov arbitrov morajo biti razumni, upoštevaje vrednost spora, zapletenost predmeta, čas, ki so ga arbitri porabili in vse druge pomembne okoliščine primera.

2. Če obstaja organ za imenovanje in ta uporabi ali izjavi, da bo uporabil, lestvico nagrad ali poseben način določitve nagrad za arbitre v mednarodnih sporih, mora arbitražni senat pri določitvi svojih nagrad to lestvico ali način upoštevati v taki meri, kot meni, da je to primerno v okoliščinah primera.

3. Nemudoma po svojem oblikovanju mora arbitražni senat obvestiti stranke o svojem predlogu določitve svojih nagrad in stroškov, vključno s postavkami, ki jih namerava uporabiti. V 15 dneh po prejemu tega predloga ga lahko vsaka stranka predloži organu za imenovanje v pregled. Če v 45 dneh po prejemu take predložitve organ za imenovanje ugotovi, da predlog arbitražnega senata ni skladen s prvim odstavkom tega člena, mora vnesti ustrezne popravke, ki so za arbitražni senat zavezujoči.

4. (a) Pri obvestilu strankam o nagradah in stroških arbitrov, ki so bili določeni v skladu s točkama (a) in (b) drugega odstavka 40. člena, mora arbitražni senat tudi obrazložiti način, na katerega so bili ustrezni zneski izračunani;

(b) V 15 dneh od prejema določitve nagrad in stroškov arbitražnega senata lahko vsaka stranka tako določitev predloži v pregled organu za imenovanje. Če se stranke niso dogovorile za organ za imenovanje oziroma ta ni bil določen, ali če organ za imenovanje ne ukrepa v roku, ki ga določajo ta pravila, bo pregled opravil generalni sekretar PCA;

(c) Če organ za imenovanje ali generalni sekretar PCA ugotovi, da določitev nagrad in stroškov ni v skladu s predlogom arbitražnega senata (in morebitnimi prilagoditvami) po tretjem odstavku tega člena ali je drugače očitno pretirana, mora v 45 dneh od prejema takega predloga vnesti ustrezne prilagoditve določitve nagrad in stroškov, ki so potrebne za izpolnjevanje kriterijev iz prvega

odstavka tega člena. Vse take prilagoditve so za arbitražni senat zavezujoče;

(d) Take prilagoditve mora arbitražni senat vključiti v arbitražno odločbo; če je odločba že bila izdana, se prilagoditve vključijo v popravek arbitražne odločbe, za katerega se uporabi postopek iz tretjega odstavka 38. člena.

5. Med postopkom po tretjem in četrtem odstavku tega člena arbitražni senat nadaljuje arbitražni postopek v skladu s prvim odstavkom 17. člena.

6. Predložitev po četrtem odstavku tega člena ne vpliva na katerokoli določitev v arbitražni odločbi, razen na nagrade in stroške arbitražnega senata. Prav tako ne zadrži priznanja in izvršitve kateregakoli dela arbitražne odločbe, razen delov, ki se nanašajo na določitev nagrad in stroškov arbitražnega senata.

Razporeditev stroškov

42. člen

1. Načeloma bremenijo stroški arbitražnega postopka stranko ali stranke, ki v sporu niso uspele. Vendar lahko arbitražni senat vsak strošek razdeli med stranke, če ugotovi, da je to glede na okoliščine primera razumno.

2. Arbitražni senat v končni arbitražni odločbi ali, če to šteje za primerno, v drugi arbitražni odločbi določi znesek, ki ga mora stranka plačati drugi stranki kot posledico odločitve o razporeditvi stroškov.

Polog za stroške

43. člen

1. Po oblikovanju arbitražnega senata lahko ta od strank zahteva enak znesek pologa kot predujem za stroške, ki so naštetih v točkah (a) do (c) drugega odstavka 40. člena.

2. Arbitražni senat lahko med arbitražnim postopkom od strank zahteva dopolnilne pologe.

3. Če sta se stranki sporazumeli o organu za imenovanje oziroma je ta bil določen in, kadar stranka to zahteva in organ za imenovanje v to privoli, se je arbitražni senat dolžan pred določitvijo zneskov pologov ali dopolnilnih pologov posvetovati z organom za imenovanje, ki lahko poda arbitražnemu senatu o zneskih pologov ali dopolnilnih pologov taka mnenja, ki jih šteje za primerna.

4. Če zahtevani pologi niso v celoti plačani v 30 dneh po prejemu zahteve, arbitražni senat obvesti stranke, da lahko ena ali več strank plača zahtevani znesek. Če to plačilo ni izvršeno, lahko arbitražni senat sklene arbitražni postopek zadržati ali končati.

5. Arbitražni senat po izdaji sklepa o končanju postopka ali končne arbitražne odločbe strankama predloži obračun prejetih pologov in vrne neporabljeni ostanek.

ooOoo

slovenska
arbitražna praksa

Arbitražna
v mednarodnem poslovanju

slovenska arbitražna praksa

prispevek k razvoju arbitraže v Sloveniji

Letnik II, Številka 1 (marec 2013)

Odgovorni urednik:

prof. dr. Aleš Galič

Strokovni urednik:

Marko Djinović

Uredniški odbor:

Tatjana Andoljšek, LL. M Cantab, MBA

dr. Mile Dolenc

prof. dr. Peter Grilc

Igor Grossman

prof. dr. Rajko Knez

prof. dr. Branko Koržec

prof. dr. Ada Polajnar Pavčnik

doc. dr. Konrad Plauštajner

prof. dr. Vesna Rijavec

dr. Jernej Sekolec

prof. dr. Lojze Ude

Stalni strokovni sodelavci:

Nejc Lahne

Peter Rižnik

Ustanoviteljja:

Gospodarska zbornica Slovenije,

Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije

Oblikovanje in priprava za tisk:

Samo Grčman

Vsebina

UVODNIK

Z arbitražo v svet

Marko Djinović, prof. dr. Aleš Galič,

3

ARBITRAŽA IN TUJE INVESTICIJE

Zaščita tujih naložb v Sloveniji in slovenskih naložb v tujini na podlagi meddržavnih bilateralnih investicijskih sporazumov

Polona Božičko, dr. Maja Menard

4

Is there a future for intra ex-YU investment disputes?

The Balkans between intra-EU and intra-ex-YU BITs

Filip Boras, Thomas Obersteiner

13

Osebe javnega prava kot stranke arbitražnega sporazuma

Nekateri vidiki arbitrabilnosti *ratione personae*

prof. dr. Lojze Ude

18

IZBIRA MATERIALNEGA PRAVA

Lex mercatoria kao izvor prava u arbitražnoj praksi

Antonije Simović

22

Arbitration and UNCITRAL's Sales Conventions

Cyril Emery, Julia Salasky

28

SEDEŽ ARBITRAŽE

Importance of the Choice of the Place of Arbitration

Luka Kristovic Blazevic

35

V SREDIŠČU

Arbitraža kot alternativni način reševanja finančnih sporov

Marko Ketler, LL.M. (LSE)

41

Izvedensko reševanje gospodarskih sporov (DOCDEX)

doc. dr. Miran Jus

46

IZ PRAKSE

Izraz fleksibilnosti strank pri oblikovanju postopkov pred Stalno arbitražo

Nejc Lahne

51

EKSKLUZIVNI TEKSTI ZA PRAKSO

Arbitražna pravila UNCITRAL

(spremenjena 2010)

Peter Rižnik, dr. Jernej Sekolec

59

AKTUALNO

Eno leto od podpisa Kosovsko-slovenskega sporazuma o sodelovanju

Andreja Kos

74

Kaj mora manager vedeti o arbitraži?

Stalna arbitraža

75

Začetek delovanja Slovenskega arbitražnega društva

Slovensko arbitražno društvo

77

SPOROČILO UREDNIŠTVA

Navodila avtorjem za oblikovanje prispevkov

Uredništvo

78

Guidelines for contributors

Editorial Board

79

slovenska
arbitražna praksa

ISSN 2232-6588

Izdajatelj:

Gospodarska zbornica Slovenije,
Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije

Odgovorni urednik: prof. dr. Aleš Galič

Strokovni urednik: Marko Djinović

Leto natisa: 2013

Tisk: Present d.o.o.

Fotografija: ©Depositphotos/megastocker

Naklada: 300 izvodov

Revija izhaja trikrat na leto (marec, junij, november).

Cena letne naročnine:

80,00 EUR z vključenim DDV.

Poština za pošiljanje v tujino se zaračuna posebej.

Naročila:

Andreja Abram (andreja.abram@gzs.si)

t 01 58 98 129

Trženje oglasnega prostora:

Eva Žontar (eva.zontar@gzs.si)

t 01 58 98 480

Naslov uredništva:

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

t 01 58 98 184

arbitraznapraksa@gzs.si

www.sloarbitration.eu

© Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije 2013. Vse pravice pridržane. To publikacijo je izdala GZS, ki je izključna imetnica vseh pravic, kot so določene v Zakonu o industrijski lastnini in Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah. Brez predhodnega pisnega dovoljenja GZS so prepovedani reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, dajanje na voljo javnosti (internet) in druge oblike javne priobčitve, predelava ali vsaka druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Odstranitev tega podatka je kazniva. Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije, logotip Stalne arbitraže pri Gospodarski zbornici Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, logotip GZS so registrirane znamke Gospodarske zbornice Slovenije, vpisane v register znamk, ki ga vodi Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino.